

verklaarde Molotow, "dat wij geen andere wensch hadden en nog hebben, dan ook in de toekomst de beste relaties met Duitschland te onderhouden. Het is iedereen bekend, dat de Sovjet-Unie door een sterke innerlijke kracht gedreven wordt om haar betrekkingen met alle Staten te verbeteren, de landen met een fascistisch régime niet uitgezonderd."

Molotow legde er de nadruk op, dat de "ultra-nationalistische ras-theorieën" der nazi's "vanzelfsprekend" geen beletsel waren voor de ontwikkeling der Russisch-Duitsche betrekkingen: "ofschoon wij geen buitengewoon gunstige meening omtrent deze 'theorieën' hebben, verbergen wij onze eerbied voor het Duitsche volk, als één der machtigste volken van deze tijd niet." Het ging louter "om datgene, wat aan de politiek van het huidige Duitschland momenteel ten grondslag ligt", n.l. om de kwestie of Hitler's politieke opvatting nog gehuldigd wordt.

De binnenlandsch-politieke voorwaarden voor de laatste etappe van de buitenlandsche politiek van Rusland.

De concrete, directe richtlijn van de Russische buitenlandsche politiek wordt dus in belangrijke mate door de wisselende verhoudingen der imperialistische mogendheden bepaald. De andere factor, waarop deze buitenlandsche politiek der bolsjewiki steunt, hangt echter van hun eigen, binnenlandsche krachten af. En hierin hebben juist de laatste tijd belangrijke verschuivingen plaats gevonden.

Het régime van het bolsjewistische absolutisme heeft een zekere grens overschreden. Volgens oorsprong en sociale evenwichtsverhoudingen steunde het in de eerste ontwikkelingsjaren volledig op de Russische arbeidersmassaas. Het proletariaat scheen de politiek en economisch bevoorrechte klasse te zijn. (ofschoon deze bevoorrechte positie zeer bescheiden was). Het absolutistische régime van het bolsjewisme steunde dan ook voornamelijk op de industriele klasse, om een tegenwicht tegen de quantitatief veel en veel grootere boerenmassa te hebben en het industriele staatskapitalisme in een geforceerd tempo te kunnen opbouwen.

De industrialisatie van Rusland gaf hun echter de gelegenheid om het particuliere klein-kapitalisme der boeren te vernietigen en het land te collectiviseeren. Er ontstond een agrarisch collectief-kapitalisme, dat aan de eene kant zijn belangen zoowel tegenover het staatsapparaat als tegenover de arbeidersmassaas wist door te zetten, terwijl het aan de andere kant juist de basis voor het staatsapparaat zelf werf.

Tegelijk met de successen der politiek van het tweede vijfjaar-plan hebben de bolsjewiki de verandering van Rusland uit een landbouw- in een industriele staat verkondigd. Vanaf 1928 tot 1934 steeg het Russische proletariaat van 17,3 tot 28,1% der totale bevolking, de collectief-boeren van 2,9 tot 45,9%, terwijl de particuliere boeren van 72,9 tot 22,5% daalden. De arbeiders vormen dus weliswaar nog een bevolkings-minderheid, doch hun industrieel ontwikkelings-proces is niet alleen al zeer ver gevorderd, zij produceeren tegenwoordig ook het overgrote deel van alle Sovjet-voortbrengselen. Dit overwicht dwingt echter het absolutistisch, bolsjewistisch régime om thans zijn voornaamste steunpunt naar de boerenklasse te verleggen en het zwaartepunt van het staatsapparaat naar de zwakste zijde over te brengen, om het evenwicht tusschen beide klassen te herstellen en zodoende het absolutistische gezag het regeeren mogelijk te maken.

De Russische collectief-boeren worden de geprivilegeerde klasse in de Sovjet-Unie. Geschiedde de wederopbouw van Rusland tot 1928 ten koste van de boeren, de collectivisatie zelf voltrok zich reeds ten nadeele van het proletariaat. De milliarden-investeeringen in de Russische landbouw moesten aan het industriele bedrijfsleven onttrokken worden. Deze investeeringen verklaren dan ook grootendeels de gespannen sociale toestand, waarin het Russische proletariaat zich, ondanks alle vijf-jaar-plan-successen bevindt. De afschaffing der broodkaarten en de daaropvolgende, dienovereenkomstige, broodprijsverhoging was een cadeautje aan de collectief-boeren, aan wie door Stalin in 1932 "welstand" beloofd was. In de laatste 4 jaren heeft de regeering bijna 5 milliard roebel voor de organisatie der machine- en tractor-stations uitgegeven, een bedrag, dat door de Russische industrie moest worden opgebracht. De financieele schulden tot 1933 van de collectief-bedrijven, totaal ten bedrage van 435 miljoen roebel, werden eind 1934 geschrapt, het geld werd dus aan de boeren geschonken.

Zoals thans zelfs de mensjewikin Domanewskaja ontdekt heeft, zijn de collectieve bedrijven zoogenaamd socialistisch. Stalin had echter reeds op het 17e partij-congres verklaard, dat de kleinburgerlijke gelijkmakerij der communes nu geliquideerd moest worden. De collectieve landbouwbedrijven zijn artels, welke het persoonlijk bezit der boeren een groote mate van vrijheid laten. Op het congres der collectief-boeren in Februari 1935 werden door Stalin ontworpen statuten voor de collectieve bedrijven aangenomen. Deze statuten hebben de grond en bodem "voor Eeuwig aan de collectieve bedrijven vermaakt", zoals de secretaris der Moskousche partij-organisatie verklaarde (Zie de Rundschau 1935/Nr. 28). De genationaliseerde grond is in privaatbezit der collectieve landbouwbedrijven overgegaan. De Moskousche partij-secretaris verklaarde verder, dat "elke kolchoz-boer thans voelt, dat de algemeene vergadering der leden van een collectief bedrijf meesteres is over het betreffende bedrijf, dat geen enkel 'gevolmachtigd persoon' meer in staat is hem uit het kolchoz-bedrijf te stooten en dat hij mede een gelijkgerechtigde stem heeft bij de beslissing over gemeenschappelijke aangelegenheden, het bedrijf betreffende." Men nam zeer scherp stelling tegen het "absoluut ontoelaatbare, stuntelige ingrijpen in het leven der kolchoz-bedrijven" door "eenige partij-organisatie's", aan wie men duidelijk maakte, "dat wij lieden, die de statuten der kolchoz-bedrijven overtreden, noch in het partij- noch in het Sovjet-apparaat kunnen dulden." De Kolchoz-boeren, onbepaalde heerschers over hun grond, werden dus uit de voogdij der partij-organisatie's ontslagen. De "leidende rol van het proletariaat" over de boeren was hiermede dus definitief ten einde.

Met de politiek ging het dezelfde kant op. De opheffing van de formeele onderdrukking der boeren op politiek gebied ging hand in hand met bovengenoemde radicale hervorming in de inrichting der kolchoz-bedrijven. Het VIIde Sovjet-Congres voerde het algemeene, directe en geheime kiesrecht in, dus een soort "sovjet-parlementarisme", waardoor het gewicht der boeren-massa's bij verkiezingen de doorslag gaf. In de toekomstige Sovjet-congressen zal dus, evenals in de daaraan ondergeschikte parlementen, de meerderheid der boeren overheerschen. De spits van de bolsjewistische staat bevrijdt zich dus zodoende van de

proletarische druk, die zij vroeger voor haar apparaat nodig had, doch die haar thans te gevaarlijk zou kunnen worden. Want het Sovjet-régime kan zich ondanks alle dictatoriale veiligheidsmaatregelen alleen handhaven door de massa-krachten in het land te benutten, waartusschen zij moet manoevreeren en waaraan zij tegelijkertijd rekening en verantwoording schuldig is.

De verlegging van het voornaamste steunpunt van het dictatoriale, bolsjewistische systeem naar de boeren bracht echter het verlies der voorrechten voor bepaalde partij-instantie's van proletarische afkomst met zich mede. Bovendien beteekende dit een dermate groote inbreuk op de partij-traditie's, dat het zeker niet zonder innerlijke beroering in het partij-apparaat kon plaatsvinden, ondanks het feit, dat deze partij reeds vele malen "gezuiverd" was. Opnieuw moest Stalin zich tegen zijn partij keeren om haar conservatisme te breken. Hij deed dit met de bekende, bolsjewistische onverbiddeelijkheid door, zoo niet het partij-apparaat, dan toch de partij als politiek lichaam langzaam en onschadelijk te maken. Had de beslissende invloed van het proletariaat in het Sovjet-absolutisme tot nu toe daarin bestaan, dat het partij-apparaat eigenlijk boven het staats-apparaat stond, het overwicht der boeren in het Sovjet-systeem zal er toe leiden, dat het staats-apparaat boven het partij-apparaat komt te staan.

Tot nu toe heeft deze geweldige verandering twee zeer belangrijke maatregelen ten gevolge gehad. De eerste beteekende de opheffing van de Vereeniging van Oude Bolsjewiki, d.w.z. de vernietiging van de kern der "proletarisch"-revolutionaire traditie van de Russische Communistische Partij (Volgens burgerlijke bladen werd ook Kroepskaja gearresteerd.) De tweede was de reorganisatie van het jeugdverbond, zooals men het beschaamd uitdrukte.

Evenals de Communistische Partij zelf, had men dit verbond vroeger volgens het z.g. "productie-principe" georganiseerd en in de bedrijven verankerd. Het gold als een van de belangrijkste wapens der partij in de bedrijven zelf en speelde daar een groote rol als organisator der stoot-brigades en als kassier der staatsleeningen, enz. Het was een actief, politiek instrument van de bolsjewistische partij. Misschien wel het actiefste, omdat de jeugd-organisatie's tegelijkertijd steeds een broeinest voor de meest verschillende oppositioneële stroomingen was en de vertolker van de "bolsjewistische zelf-kritiek", waarover men al sedert lange tijd niets meer hoort. Het jeugd-verbond, als relatief zwakste punt in de partij, moest er het eerste aan gelooven. Reeds op 22 Februari 1935, dus direct na het Zevende Sovjet-Congres, dat de boeren in bescherming had genomen, werd tot zijn "reorganisatie" besloten. Na dit besluit volgde het Juni-plenum van het centraal comité van het jeugdverbond. Hier werd het sociaal-democratische standpunt, n.l. dat de jeugd-organisatie geen politieke, doch uitsluitend paedagogische functies heeft, doorgezet. De in de bedrijven werkende jeugd-organisatie's worden kapot gemaakt. Het Communistisch Jeugdverbond wordt opnieuw in zeven sectie's ingedeeld: De arbeidersjeugd, boerenjeugd, jeugd-pioniers, studenten, leerlingen van middelbare scholen, leidende CJV-organen en jeugd-arbeid der staats- en handels-organisaties. Het CJV is daardoor politiek uitgeschakeld, zijn werkingssfeer blijft beperkt tot de jeugd-idylle: "het is zijn roeping geworden om gelijk een zorgzaam tuinman miljoenen menschen op te voeden, hun wereldbeschouwing te vormen, hen te leeren, te verzorgen en te koesteren", zooals de Prawda midden Juni in een hoofdartikel schreef.

De liquidatie van de Comintern.

In het teeken van dez politieke verandering in het binnenland, n.l. de politieke NEP-wending van Stalin, zijn thans de laatste traditioneele hindernissen, welke tot nu toe door de aanwezigheid der communistische partijen in Europa voor de bolsjewistische politiek bestaan hadden, weggevallen. De samenwerking van het Russische staatskapitalisme met het monopolie-kapitalistische en gedeeltelijk openlijk fascistische imperialisme staan thans geen uiterlijke hinderpalen meer in de weg. Men kan nu eindelijk die hinderlijke revolutie-fraseologie staken. Vroeger had men de "Wereldrevolutie", tenminste op papier, als de eenige en waarachtige garantie tegen een interventie van imperialistische mogendheden beschouwd. In de praktijk steunden de bolsjewiki echter uitsluitend op hun diplomatie en op het lichaam dat deze diplomatie invloed verschaftte, n.l. op het goed georganiseerde en gemechaniseerde roode leger. De onlangs gestorven vice-voorzitter van de Raad van Volkscommissarissen Koeibyschew gaf dit thans openlijk te kennen.

Op het Derde Sovjet Congres in Moskou in Januari 1935 verklaarde hij n.l.: "Terwijl we in de internationale arena voor de vrede strijden, moeten wij echter niet vergeten, dat de beste garantie tegen een oorlog, tegen een interventie, altijd de versterkende macht van de gewapende verdedigers van ons vaderland - n.l. het roode leger der arbeiders en boeren - is."

De proleten, die zich uit eerlijke, revolutionaire overtuiging bij de communistische partijen aansloten, en hiervoor het martelaarschap van het fascistische terreur-gezag op zich namen, hadden al vroeger voor de bolsjewiki niet meer meegeteld. Zij moesten zich in het algemeen tevreden stellen met sympathie-betuigingen of protest-resoluties, welke in de vredes- en bondgenootschaps-politiek tusschen het "Vaderland van alle werkers" en hun fascistische onderdrukkers niet de geringste wijziging brachten of mochten brengen. Af en toe spraken de broodschrijvers der bolsjewiki hun meening echter ook openlijker uit. In de "Rundschau" 1933 - Nr. 33 schreef b.v. Peri naar aanleiding van de tot stand koming van het nieuwe niet-aanvals-verdrag met Italië, met een schaamteloos cynisme, dat zijn weerga nergens vindt: "Onze Italiaansche strijdmakers, die in de tuchthuizen en verbanningsoorden zuchten, zullen het feit, dat hun beulen gedwongen zijn te onderhandelen met de vertegenwoordigers van die revolutionaire orde voor wier overwinning de besten onder ons hun vrijheid opgeofferd hebben, als een aanmoediging tot nieuwe tegenstand en strijd beschouwen." Men had dus de communistische arbeiders al lang losgelaten toen de Comintern nog steeds de "anti-fascistische" schijnoorlog voerde tegen die mogendheden die al ten nauwste met de Sovjet-Unie verbonden waren.

Bij het jongstleden tot stand gekomen Fransch-Russische pact echter, waarbij het niet meer uitsluitend om diplomatieke afspraken, maar om een rechtstreeksche militaire samenwerking ging, hebben de bolsjewistische leiders zelfs het laatste restje schijn van een "revolutionaire" dubbelzinnigheid moeten opgeven. De Franschen zinspeelden kennelijk op de garantie's tegen de ondermijningspolitiek van de Fransche Communistische Partij. Stalin gaf ze! Bij gelegenheid van zijn bezoek aan Moskou verzekerde hij Laval, dat het vanzelfsprekend was, dat Frankrijk maatregelen voor haar militaire verdediging moest nemen. Op 16 Mei schreef de Izwestia: "De taak van de publieke opinie in beide landen ligt in de ondersteuning van de wederzijdsche regeeringspolitiek, die de politiek van de vrede en de verdediging is."

Na het verbond met Frankrijk volgde dat met Czecho-Slovakije, dat zich, door haar bedreigde ligging tusschen Hitler-Duitschland en de twistappel Oostenrijk, onmiddellijk bij het Fransch-Russische verdrag aansloot. De Tzwestija motiveerde dit nieuwe bondgenootschap - tot 1934 hadden er geen diplomatieke betrekkingen tusschen beide landen bestaan - in haar nummer van 17 Mei o.a. met de volgende woorden: Wanneer het Duitsche fascisme, om zijn veroveringspolitiek te maskeeren een theorie opstelt, die erop neerkomt, dat de Slavische volkeren er de dupe van worden, dan garandeert de Sovjet-Unie, die zich niet met pan-slavistische maskerades ophoudt, dat zij de verdediging der Slavische volkeren, die door een aanval worden bedreigd, niet minder rechtvaardigen voor ondersteuning vatbaar acht, dan de verdediging van Frankrijk."

Daar het uit de oude tijd overgebleven apparaat der Cominternpartijen toch geen eigen, zelfstandig leven meer leidt, bracht de noodzakelijke verandering in hun politiek niet de minste moeilijkheden met zich mede. De politiek van militaire verdragen met kapitalistische staten eischte een liquidatie van de ondermijningspolitiek der Cominternpartijen in de betreffende landen. Deze liquidatie, die de ondergang der Communistische partijen in Europa gevaarlijk dicht nadert, werd door Moskou op twee manieren voltrokken. In de eerste plaats was het noodzakelijk, dat de Fransche en Czechische partijen zich op de landsverdediging instelden. Dit geschiedde prompt, al stond de Fransche Communistische Partij weliswaar voor de moeilijke taak deze wending met het traditioneele anti-militarisme der Fransche arbeiders in overeenstemming te moeten brengen. Zij ging echter voorzichtig en diplomatiek te werk. "De wederzijdsche hulp omvat de daarmede overeenkomende maatregelen ter verdediging van de vrede", schreef Magnien op 16 Mei in de Humanite. "Een bolsjewiek moet alles doen, om de vrede te redden", verklaarde Vaillant-Couturier twee dagen later in hetzelfde blad. Hij vergeleek daarbij het verdrag met de NEP-politiek. Het ging erom, tijd te winnen om de oorlog zooveel mogelijk uit te stellen en "ons socialistisch vaderland" te verdedigen. Andere redenen moest men in de woorden van Stalin niet zoeken. Verder verklaarde men, dat de Fransche Communistische Partij de verdedigster der Fransche soldaten zou blijven en het leger wilde veroveren. Practisch bleef hiervan echter alleen de eisch over om de fascistische en reactionaire officieren uit het leger te verwijderen, daar men hen toch moeilijk de ernstige verdediging van de Sovjet-Unie kon toevertrouwen.

In Czecho-Slovakije, waar eenerzijds het nationalisme en anderzijds de sociaal-democratische halve zachtheid der Communistische Partij veel grooter waren, maakte men er zich gemakkelijker van af. Op een vergadering der Praagsche Communistische Partij, d.d. 24 Mei, zei Sverma, een pas gekozen afgevaardigde der Czechische Communistische Partij, dat de Czechische Communisten, mits het Czecho-Slovaaksche leger consequent tegen het Duitsche imperialisme zou strijden, deze strijd en het leger zouden ondersteunen. Hij verklaarde zich voor het behoud der onafhankelijkheid van de Czechische natie, dat gewaarborgd zou kunnen worden door een van fascistten gezuiverd leger.

Om deze politiek der "vaderlandsverdediging", in overeenstemming met de plannen der Sovjet-diplomatie, in de met haar verbonden kapitalistische naties te kunnen doorzetten, moest de Comintern opnieuw een daarvoor geschikte parlementaire basis zoeken. Dit kwam practisch

hierop neer, dat de Comintern-partijen zich in de betreffende landen bij de Sociaal-democratie moesten aansluiten. Het eenheidsfront met de bonzen van het "sociaal-fascisme" werd plotseling de eenige, juiste leuze van de Communistische Partijen. In Frankrijk werd het "volksfront" in het leven geroepen, dat golven van enthousiasme en schijn-activiteit ontketende. Dat de onderhandelingen in het algemeen echter niet zoo vlot verliepen, kwam door de meeningsverschillen over de kwestie van de vergroting en uitbreiding van het front. Terwijl de Communistische Partij ook links-burgerlijke partijen in het front wilde opnemen (als er van coalitie sprake is, dan ook meteen tot en met de democratische bourgeoisie!), spraken de sociaal-democraten hun traditioneel Neen hier-tegen uit en kregen in de oogen van de Fransche arbeiders daardoor de naam van de radicaalste en meest "linksche" partij. Ondertusschen kon Blum op het congres van zijn partij in Muhlhausen (Juni 1935) niet ontkennen, "dat de verklaringen van Stalin overeenkwamen met de drie jaren tevoren, in Tours, over de landsverdediging genomen besluiten der socialistische partij en dientengevolge de toekomstige, organisatorische eenheid van socialististen en communisten ten goede kwamen. Bij een Duitsche aanval zouden alle proleten tegen de buitenlandsche vijand optrekken, want een Fransche nederlaag zou de nederlaag van Rusland beteekenen." (NZZ = Neue Züricher Zeitung van 13 Juni) - Het is werkelijk niet uitgesloten, dat Moskou zelfs een directe ontbinding van zijn Europeesche partijen zal doorzetten, wanneer de omstandigheden zich nog meer in deze richting ontwikkelen. Mocht het de bolsjewiki gelukken de sociaal-democratische partijen indirect te beïnvloeden, zonder er zelf verantwoordelijk voor te zijn, dan strookt dit in de huidige wereldsituatie het beste met Moskou's plannen. (In de verschillende bolsjewistische richtingen zit een streven om zich naar de sociaal-democraten te oriënteren. De Trotzkiëten in Frankrijk, Zwitserland, enz., hebben zich reeds met de sociaal-democratie verbonden, in andere landen gaan zij dezelfde richting uit. De Communistische Partij Oppositie in Schaffhausen sloot zich begin Juli 1935 bij de Zwitserse socialistische partij aan).

De Zwitserse Communistische Partij heeft deze stap naar de sociaal-democratie zonder aarzeling gevolgd. Na een campagne tegen het sociaal-democratische vakvereenigings-"Crisis-initiatief", gaf zij kort voor de verkiezingen het parool uit om voor dit initiatief te stemmen. De toestand was ondertusschen natuurlijk "wezenlijk veranderd". Weliswaar had de SPS, om het initiatief er door te krijgen, een ingrijpende uitschakeling van het parlement voorgesteld, doch de Zwitserse regeering was van plan nog verder gaande dictatorische volmachten voor zich op te eischen. Dus gaf de Zwitserse Communistische Partij, overeenkomstig het beproefde sociaal-democratische recept van het kleinere kwaad, de voorkeur aan de halve, boven de driekwart-dictatuur. Deze zwenking werd gevolgd door een eenheidsfront-aanbieding aan de SPS, waarna de ontbinding der Roode Vakvereenigings-Oppositie in Bazel werd voorbereid. De Zwitserse Socialistische Partij stelde vijf voorwaarden: o.a. de liquidatie van de RVO en soortgelijke communistische organisaties, het stopzetten van alle critiek tegen de sociaal-democratische politiek, in het bijzonder tegen de sociaal-democratische bestuurs-functionarissen, en de volledige trouw aan het Zwitserse "Plan van de arbeid". De Zwitserse Communistische Partij heeft dit natuurlijk allemaal geaccepteerd. Zij kon zelfs nog de ironische opmerking van het sociaal-democratische partijbestuur in haar